WASHINGTON D.C.

Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 138. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ЧЕРВНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 21, 1978 No. 138. VOL. LXXXV.

РОБІТНИЧА АСОЦІЯЦІЯ ВИНАЙМИЛА ЧАСТИНУ 8-ГО ПОВЕРХУ В УКРАЇНСЬКІЙ БУДІВЛІ УНСОЮЗУ

І. А. Лемі, представник Марін Інджінірс Бенефішісл Ассосіейшен (другий зліва) передає Йосипові Лисогорові (другому справа) два чеки за винайм восьмого поверху в Українській Будівлі УНСоюзу, а Й. Лисогір передає п. Лемі підписаний контракт. Біля них і за ними (зліва): Даніель Кольон, Володимир Сохан, Л. Тадеуш Шафран та Уляна Дячук.

Джерзі Сіти, Н. Дж. — У понеділок, 19-го червня ц. р. робітнича асоціяція Марін Інджінірс Бенефішіял Ассосіейшен, що належить до Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій, офіційно підписала контракт винайму 13,111 квадратових стіп восьмого поверху /дві-треті/, Української Будівлі УНС, що його досі займала Шкільна Рада Джерзі Сіти, яка сьогодні ще винаймає дев'ятий і десятий поверхи.

Контракт підписав І. А. Лемі, представник відділу цієї Асоціяції в Ню Йорку та її віцепрезидент на Атлантійському Прибережжі в присутності головного предсідника УНСоюзу і Української Національної Корпорації Української Будівлі Йосипа Лисогора. Присутніми при підписанні контракту також були Даніель Кольон, урядовець Асоціяції в Ню Йорку, Тадеуш Шафран — віцепрезидент Джозеф Гілтон і Ассосіейтед Інк., та агент, який полагоджував цей винайм, Уляна Дячук секретар-касир Української Корпорації Української Будівлі і головний касир УНСоюзу, та Володимир Сохан, віцепрезидент цієї ж Корпорації і головний секретар УНСоюзу.

Марінс Інджінірс Бенефішіял Ассосіейшен винаймило частину цього поверху на десятирічний протяг часу, а сума чиншу виноситиме за винайм річно $ 121,272. Нові льокатори зобов'язалися поробити деякі перебудови приміщень на власний кошт, що виноситиме $ 100,000 до 200,000. На цьому поверсі приміщуватимуться бюра і медичні діягностичні устаткування для членів цієї Асоціяції.

Попередньо Шкільна Рада платила за винайм 13,600 квадратових стіп восьмого поверху 74,800 долярів річно.

Марінс Інджінірс Бенефішіял Ассосіейшен, робітнича спілка, зорганізована згідно з федеральними законами, має своє головне приміщення у Вашінгтоні. Д. К., де займає будівлю при 444 Н. Капітоль вул., ціна якої тому п'ять років виносила $ 35,000,000.

Українці Філядельфії плянують черговий Український Фестиваль

Філядельфія. (В — УККА). — В середу, 14-го червня ц. р., відбулося чергове засідання органів Відділу УККА у Філядельфії, в центрі уваги якого була підготова Українського Фестивалю, збірка фондів на потреби СКВУ та оборона прав України.

Засіданням керував голова Відділу, проф. д-р Петро Стерчо, а секретарював Мирон Баранецький. Голова Відділу звітував про заходи у справі спростування неточностей у фільмі „Голокост", на що одержано від Ен-Бі-Сі негативну відповідь, як і дякував Комітетові Оборони Валентина Мороза, на чолі з мгр Уляною Мазуркевич, за успішне блокування совєтського корабля „Одеса" винайнятим, спільно з жидівськими оборонцями людських і громадянських прав, кораблем у пристані Філядельфії в дні 29-го травня 1978 р., що мало корисний відгук у пресі, радіо й телевізії.

Для допомоги перевести якнайуспішніше Третій Світовий Конгрес Українців в кінці листопада в Ню Йорку...

(Закінчення на ст. 3-ій)

Українське Богослуження в американській морській базі

Чарлстон, Півд. Кароляйна. — В неділю, 25-го червня, тут на американській морській базі буде відправлена перша українська Служба Божа для військового персоналу і для українців замешканих в цьому та сусідніх стейтах. Богослуження, яке почнеться в год. 12.30 по пол., в місцевій каплиці відправить о. Йосип Деницук, ЧНІ, парох української католицької церкви св. Родини у Вашінгтоні. Перед Богослуженням вірні зможуть приступити до сповіді й причастя. Після Богослуження відбудеться прийняття.

По додаткові інформації в цій справі слід звертатися до п-і Т. Петрак, 1056 Meader Lane, Mt. Pleasant, S.C. 29464.

УБТА заповідає конференцію

Чікаго (УБТА) — Цьогорічна конференція Українського Бібліотечного Т-ва Америки відбудеться тут в дні 27 червня ц. р. Вона буде присвячена питанням збереження рідкісної української, мікрофільмування українських періодиків та рідкісних книжок, індексування періодиків тощо. Конференція проходитиме під кличем „За збереження українського друкованого слова".

В програму конференції входитимуть три доповіді. Після доповідей відбудуться запити та дискусія.

Конференція відбудеться у вівторок о годині 7:30 вечора в залі Конрад Гілтон готель, кімната чис. 414.

ЗСА І ПАНАМА ОБМІНЯЛИСЯ ДОКУМЕНТАМИ ВІДНОСНО ПАНАМСЬКОГО КАНАЛУ

Панама Сіті. — Минулої п'ятниці, 16-го червня, президент Джіммі Картер і панамський лідер Омар Торрійос Геррера під час спеціяльної церемонії обмінялися документами-договорами щодо перебрання контролі над панамським каналом урядом Панами в 2000-му році, які теж запевнюють, що ЗСА далі матимуть право обороняти невтральність каналу.

Заявляючи, що з тим днем „починається нова ера між-американського взаємозрозуміння і співпраці", президент Картер, який прибув до Панами на чолі великої делегації ЗСА, підписав згадані документи разом з Торрійхосом Геррерою. Ці документи населення Панами раніше ратифікувало шляхом референдуму, а в ЗСА акт ратифікації завершив Сенат.

Промовляючи пізніше на багатолюдном мітингу, президент Картер, який говорив еспанською мовою, заявив, що мирне полагодження справи Панамського каналу доказало світові, що ЗСА „визнають і шанують права інших" і стараються допомогти всім народам здійснити їхні аспірації та цілі.

Хоча день раніше в Панама Сиіті та в інших містах цієї центральноамериканської держави відбулися зудари між прихильниками та противниками нових договорів щодо каналу, в наслідок яких згинули дві особи і було понад десять поранених, то в час відвідин президента Картера атмосфера була спокійна і біля 180.000 панамців віталo Президента і цілу делегацію ЗСА.

На масових зборах президент Картер закликав всі країни Західньої Півкулі в кожноденному житті застосовувати принципи рівноправности, людської гідности, пошанування прав кожної особи, як теж запевнити економічний добробут населення і гарантувати всі політичні та громадські права.

Кастро називає Картера „чесним чоловіком" і бажав би його перевибору

Гавана. — В інтерв'ю, що його передано на американському телебаченні минулої неділі, 18-го червня, кубинський ватажок Фідель Кастро заявив, що хотів би, щоб у 1980-му році населення ЗСА перевибрало Джіммі Картера на президента, бо „він чесний чоловік" і „єдиний американський президент за останніх 20 років, який поробив позитивні кроки відносно Куби".

Натомість д-ра Збігнєва Бжезінського, головного дорадника Білого Дому для справ країової безпеки, Кастро назвав „безвідповідальним, авантюрником і брехуном" за те, що нібито фальшиво інформує президента Картера про діяльність Куби в Африці, зокрема щодо ролі кубинських вояків у недавній інвазії катанґських партизанів на африканську країну Заїр.

Як відомо, Бжезінські протягом останніх кількох тижнів часто критикував Кубу і Совєтський Союз за військове втручання в справи Африки, наголошуючи, що кубинські вояки вишколювали катанґських партизанів і постачали їм совєтську зброю.

У телевізійному інтерв'ю Кастро закинув Бжезінському, що старається „повз'язувати" так „переважливі справи", як новий договір зі Совєтським Союзом щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II) з „другорядними справами і справами Африки" та хоче використати ворожнечу між комуністичним Китаєм і СССР, щоб „робити натиск на Совєтський Союз". Цю політику дорадника Білого Дому Кастро вважає „дуже загрозливою".

Називаючи „тотальною брехнею" закиди президента Картера і Бжезінського, що Куба була причетна до недавньої інвазії на Заїр, Кастро в свою чергу закинув, що американська Центральна Розвідча Агенція (Сі-Ай-Ей) вмішується у внутрішні справи Анголі, бо, мовляв, підтримує антимарксистський підпільний рух, який веде збройну боротьбу проти уряду президента Агостіна Нето.

Висловлюючись позитивно про президента Картера, Кастро сказав, що його „помилки" можна приписати „бракові досвіду" і „злим порадам" таких осіб, як Бжезінські.

Кастро також гостро критикував погляди колишнього каліфорнійського губернатора Роналда Рігена, провідника консервативного крила Республіканської партії, заявляючи, що він „найбільш реакційний політик ЗСА", як теж закинув „антикубинську політику" колишньому президентові Джералдові Фордові та його державному секретареві Генрі Кіссінджерові.

СОВЄТИ ЗНОВУ КРИТИКУЮТЬ ПОЛІТИКУ ЗСА, КАЖУТЬ ПРО ЗАГРОЗУ ДЛЯ МИРУ

Москва. — „Правда", орган ЦК КПСС, опублікувала у числі газети з 17-го червня ц. р. довший наспасливий коментар з гострою критикою закордонної політики З'єднаних Стейтів Америки, кажучи, що ця політика являється серйозною загрозою для світового миру і дуже комплікує міжнародні відносини, не кажучи про існуючу тепер політику детанту, яка є підставовою базою співпраці між ЗСА і СССР. В коментарі „Правди", який без сумніву був апробований офіційними партійними чинниками з Політбюро, вказується також на нібито конкретні помилки, пороблені Державним департаментом в останньому часі, особливо у відношенні до справ Африки і дальших переговорів про скорочення стратегічної зброї, які ведуться тепер між обома країнами. Дейвид К. Шіплер, кореспондент „Ню Йорк Таймсу" в Совєтському Союзі, стверджує, що цей та інші коментарі про американську закордонну політику, які в останньому часі появилися у совєтській пресі, вказують, що совєтські верховоди не вважають більше потрібним Вашінгтону за пропаганду, а радше трактують їх дуже серйозно, кажучи, що „привиди холодної війни знову приходять до голосу у Білому Домі". Політичні спостерігачі вважають, що коментар в „Правді" віддзеркалює не тільки напади на президента Картера і його політичного дорадника в справах крайової безпеки д-ра Збігнєва Бжезінського за їхню недавню критику совєтської закордонної політики, зокрема інтервенції в Африці, людські права тощо, але також на справжнє затурбування Москви перемінами у Вашінгтоні. Слово „загроза" не дуже часто вживається у совєтській пропаганді, а особливо в коментарях, які вважаються офіційним становищем Політбюра, — кажуть політичні коментатори. У „Правді" і в інших совєтських виданнях стверджується, що Адміністрація президента Картера значно збільшила в останньому часі різницю поглядів, а може навіть конфлікт між обома країнами і, як це твердить „Правда", захитала основні принципи на яких базується співпраця між СССР і ЗСА.

Дивним дещо вважається становище росіян, — кажуть коментатори, — що вони і в коментарі „Правди" і у виступах дипломатів кажуть, що їхня і кубин...

(Закінчення на ст. 3-ій)

Совєти започаткували судове слідство проти Крофорда

Москва. — Ройтер інформує, що совєтські судові чинники започаткували кримінальну процедуру проти недавно заарештованого в Москві представника американської компанії сільськогосподарських машин „Інтернешенел Гарвестер" Френсіса Джей Крофорда, закидаючи йому нелегальну торгівлю закордонною валютою і продаж цієї валюти у великих кількостях совєтським громадянам по „спекулятивній ціні". Совєтське агенство ТАСС повідомляє, що разом з Крофордом перед судом станеть також три совєтські громадяни, які нібито співпрацювали з ним і розповсюджували американську й іншу закордонну валюту по різних містах Совєтського Союзу. Крофорда совєтська прокуратура обвинувачує за статтею 88 кримінального кодексу. Якщо його за цією статтею судитимуть, то Крофорд може одержати максимальний вимір кари — 8-10 років в'язниці і 5 років заслання у віддалених районах СССР.

Як відомо з раніших повідомлень, Крофорда совєтська поліція витягла силою з атомобіля на перехресті доріг в Москві і, не подаючи жадної причини його наречений, з якою він їхав, відвезли його прямо до в'язниці, не даючи змоги Вірджінії Олбріш і представникові амбасади ЗСА в Москві побачитись з арештованим. Речники Державного департаменту, які раніше протестували проти брутальної поведінки московської поліції і арешту американського громадянина, заявили в неділю кореспондентам, що Москва не повідомила Білий Дім, як це було в інших випадках арешту громадян ЗСА, про закиди проти Крофорда і про плянований арешт. Державний департамент при тому вважає недопустимим, щоб совєтське агенство ТАСС заздалегідь, ще перед судом, стверджувало вину Крофорда помимо того, як було сказано раніше в повідомленні цього агенства, справа арештованого знаходиться під слідством поліції і прокуратури.

НА ЗАХІД ДІСТАЛАСЯ ВЕЛИКА ЗБІРКА ПОЕЗІЙ РУДЕНКА

Микола Руденко

Балтимор (УІС „Смолоскип"). — З України пощастило вивезти на Захід велику збірку позацензурних поезій відомого українського поета Миколи Руденка, голови київської Української Гельсінкської Групи.

Збірка ця не має назви і вона охоплює велику частину поетичного доробку поета з років 1957 — 1974. Багато віршів не мають дати, тому і важко встановити, коли вону були написані — перед чи після 1974 року.

Вірші Миколи Руденка, які дісталися на Захід, появляться окремою великою книгою (понад 400 сторінок) ще в цьому 1978 -му році у В-ві „Смолоскип" ім. В. Симоненка зі вступним словом. генерала Петра Григоренка.

До збірки М. Руденка, який відбуває тепер своє ув'язнення у Мордовських концтаборах, входять вірші, написані поетом в таких роках:

в 1957 — 1 вірш, 1958 — 1, 1960 — 1, 1963 — 4, 1964 — 1, 1965 — 2, 1966 — 25, 1967 — 12, 1968 — 9, 1969 — 13, 1970 — 4, 1972 — 1, 1973 — 5, 1974 — 41, без дати — 97. Разом 217 поезій і поем.

Серед вивезених віршів є глибокофілософські з громадським тематикою багаточастинні поеми — „Чорнотроп", „Реабілітований", „Суд совісті", „Колір брехні", „Цунамі", „Між двома ерами".

Довші поеми і вірші, які вирізняються своєю гуманістю, глибоким ліризмом і в яких відображений світогляд поета, мають такі назви — „Я знав поетів", „Мати", „Люди добрі", „Атомне", „Творчість", „Світло води", „Біля моря", „Мурашник", „Розмова з сонцем", „Вівчарка", „Дух руйнування", „Засурмили вітри", „Забута могила", „На дамбі", „Відвага", „Біла сторінка", „Хаос", „Сон про викрадену істину", „Відповідь на звинувачення в богошукацтві", „На розкопках", „Щирість", „Боги і люди", „Содом", „Геракл і Прометей", „Сонячний вітер", „Цвинтар над Вітою", „Голос", „Українське небо", „Ранкова молитва", „Ленін і Христос", „Роксоляни", „Тропа", „Визнання", „Дорога із небуття", „Моєму народові", „Темрява", „Голос моря", „Правнукові" й інші.

Микола Руденко є автором таких збірок, що появилися в Україні — „З походу" (1947), „Незборимє плем'я" (1948), „Поезії" (1949), „Світлі глибини", „Мужність" (1952), „Переклик друзів" (1954), „Поезії" (1956), і „Всесвіт у тобі" (1968).

На Заході у В-ві „Смолоскип" появилися дві поеми М. Руденка — „Я вільний (Історія хвороби)" (1977) і „Хрест" (1978).

Вивезена з України збірка вказує на те, що цензура не пускала до друку віршів М. Руденка ще тоді, коли він був головним редактором київського журналу „Дніпро" і секретарем партійної організації Спілки Письменників України.

Російські дисиденти протестують

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Московська група сприяння виконанню Гельсінкських угод проголосила своє становище у зв'язку з тим, що генералові Григоренкові відібрали громадянство СССР. Поширений текст цієї заяви даємо в перекладі з російської мови.

„Група сприяння виконанню Гельсінкських угод в СССР, 15 березня 1978. Ч. 41.

Указом Президії Верховної Ради СРСР з 13-го лютого (за підписами предсідника Президії Верховної Ради СРСР Брежнєва і секретаря Георгадзе) позбавлено Петра Григоровича Григоренка радянського громадянства. У листопаді 1977 року Григоренко дістав дозвіл на 6-місячну поїздку до США — на лікування і на відвідини сина. Такий дозвіл згідний з духом і постановою Гельсінкського акту.

У нашій країні і за кордоном Григоренко добре відомий як відважна і непохитна людина, яка віддала сили і здоров'я у боротьбі для збереження прав людини в СРСР, яка виступала проти культу особи, проти політики непоправлення кримських татар на Крим, проти використовування психіятрії як репресійного заходу. За свою непохитність і відвагу Григоренко заплатив ціною важкого і несправедливого позбавлення волі і страхітями психіятричних тюрем. Григоренко перейшов важкий життєвий шлях трудівника і хороброго воїна; дослужився до звання генерала-майора; був нагороджений п'ятьма орденами і декількома бойовими медалями. Людей, які знали особисто Григоренка, він завжди полонив своєю індивідуальністю, своєю активною добротою і співчутливістю, діяпазоном поглядів і толерантністю. Уся громадська діяльність Григоренка була легальна і прилюдна, обґрунтована законами і Конституцією СРСР. Останні роки Григоренко активно працював у Московській та Українській групах сприяння виконанню Гельсінкських угод в СРСР, в членство яких він включився з перших днів їхнього заснування.

В указі Верховної Ради говориться, що Григоренка позбавляють громадянства за систематичну діяльність на шкоду престижу СРСР. Але під час свого побуту в США, Григоренко ніякою громадською діяльністю не займався. Себто Верховна Рада оцінює так усе життя і всю діяльність Григоренка в СРСР.

Висилаючи цей документ головам держав і урядам країн, які підписали Гельсінкський акт, Московська група сприяння виконанню Гельсінкських угод звертається з проханням ужити всіх впливів, щоб Григоренкові дали можливість повернутися до СРСР і перед відкритим судом доказати, що вся його громадська діяльність була спрямована на оборону престижу його країни і його народу, на оборону прав людини, міжнародних угод і пактів, підписаних керівниками СРСР і ратифікованих радянським урядом. Якщо Григоренкові не дадуть можливості вернутися до СРСР — це буде не тільки порушення його права на добровільний вибір країни поселення, але і його права на оборону.

Єлєна Боннер,
Софія Калістратова
Наум Мейман
Тетяна Осіпова
Владімір Слєпак

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА ІНФОРМУЄ І КОМЕНТУЄ СОВЄТСЬКУ ДВОЛИЧНІСТЬ З ПОГРУДДЯМ ШЕВЧЕНКА У ПАРИЖІ

Написала Софія Наумович

Завдяки московській нахабності й французькій дипломатії, що рахується не з народами, але з державами, — хай і з рабовласницькими та тоталітарними, — на Сквері ім. Тараса Шевченка у Парижі стоїть бронзове погруддя Поета на мармуровому цоколі з ляконічним написом „Тарас Шевченко, український поет" та з датами його народження і смерти. Це вже факт, до якого наша молодь поставилася по-своєму, практично: зразу наступної неділі зібралася, після Служби Божої, на сквері та опоясали високий цоколь синьо-жовтою стрічкою, поклала у стіп квіти. А далі, за зразком своїх київських ровесників — деклямувала Шевченкові поезії та співала революційних пісень і національний славень. А обабіч статуї поклали високо різні кличі й переклади поезій на французьку мову, що їх з зацікавленням читали численні прохожі.

Для історії цієї все ще голосної події слід зафіксувати листи, які вислали в лих днях Український Центральний Громадський Комітет до Президента Франції Жіскара д'Естена та Українське Академічне Т-во до посадника Парижу — Жака Шірака. Перший (за підписами інж. О. Мельниковича й д-ра В. Косика), нагадав Президентові, що назву скверу виклопотала українська еміграція, яка й заходилася поставити на тому ж сквері мистецький пам'ятник Шевченкові роботи Ол. Архипенка. Та ось „совєтський уряд виміг дозвіл на встановлення їхнього погруддя у Парижі, тоді, коли у Києві та в інших містах України він забороняє будь-які виступи у честь Поета! Яка ж трагічність у цій ситуації!.."

Другий лист (з підписами проф. А. Вирсти й д-ра К. Митровича), пояснивши вповні посадникові історію скверу й пам'ятника, висуває ще інший аспект: „При сквері знаходиться українська церква, яку

(Закінчення на ст. 4-ій)

Під час відкриття совєтського пам'ятника Тарасові Шевченкові в Парижі. Фотознімку взято із совєтської преси, яка на свій лад інформує про відкриття, ніже словом не згадуючи про українські патріотично-протестні демонстрації, про які так широко звітує і їх коментує французька преса.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Детант переходить пробу

Совєтська пропагандивна машина, очевидно з доручення кремлівських верховодів, почала в останньому часі знову масивну кампанію проти закордонної політики З'єднаних Стейтів Америки і зокрема проти президента Джіммі Картера та його найближчих дорадників, нав'язуючи до їхніх виступів в Аннаполіс і Вашінгтоні з критикою совєтської агресивної політики і надто великої заангажованости СССР в країнах Африки. Орган Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу „Правда" опублікувала знову у числі газети з 17-го червня ц. р. довший напасливий коментар, у якому кремлівські пропагандисти, критикуючи деякі аспекти політики ЗСА, намагаються вказати нібито на конкретні порушення американським урядом кодексу політики детанту, яка є під сьогоднішню пору одинокою базою приязної співпраці між обидвома країнами, кажучи, що таке поступування є серйозною загрозою для світового миру, не згадуючи вже про конкретні справи, як, наприклад, переговори про скорочення стратегічної зброї, які тепер ведуться між урядами СССР і ЗСА. Коментатор в „Правді", який без сумніву є речником офіційного становища Політбюра, дорікає президентові Картерові і його дорадникові в справах крайової безпеки д-рові Бжезінському, що вони своїми виступами і деякими конкретними потягненнями у закордонній політиці значно збільшили різницю поглядів між державами і захитали основні принципи, на яких досі базувалася співпраця між Совєтським Союзом і З'єднаними Стейтами Америки.

Інтерпретуючи останні совєтські напасті проти ЗСА в „Правді", політичні спостерігачі і коментатори стверджують, що комуно-московські імперіялісти дійсно дивно і посвоєму пояснюють дію політики детанту коли кажуть, що їхня і кубинська заангажованість в Африці, яка спричинилась до погіршення відносин між країнами, не порушує основного кодексу детанту, про що згадують Бжезінські і президент Франції Валери Жіскар д'Естен у листі до Брежнєва, бо детант, мовляв, існує для того, щоб зберігати рівновагу сил у світі, контролювати зброєння і не допускати до відкритої конфронтації між країнами, але він не виключає ідеологічного змагу в різних частинах світу. Також у випадку непошанування людських прав, тісно пов'язаних з Гельсінкською угодою, московські верховоди вважають, що це суто їхня „внутрішня справа" і ніхто не має права до неї вмішуватись чи видвигати цю справу на міжнародних форумах. Перегони в озброєнні? Зброяться ЗСА із своїми альянтами з НАТО, що є загрозою для країн „соціялістичної співдружности"; збро́їться „в оборонних цілях" СССР і країни Варшавського Пакту, — твердить коментатор в „Правді".

У світлі цієї широкозакроєної пропагандивної кампанії Совєтского Союзу проти ЗСА ще покищо трудно було б твердитри, чи загальна політика знову повернеться на старі шляхи детанту, буде перевірена, чи світ опиниться в обличчі нової „холодної війни". Слова правди про комуно-московську аґресію в Африці, про непошанування прав людини, про нехтування Москвою міжнародних договорів, уже впали з уст президента ЗСА Джіммі Картера і його політичних дорадників. Це є першою ознакою, що Захід обтрясається з опортуністичного пилу, каже світові правду про совєтські безправ'я та вимагає їх припинення, не роблячи з цього ще будь-яких конкретних висновків у практичному поступуванні.

Добра нагода

Справа двомовного навчання в публічних школах Америки знову набрала розголосу: ряд впливових газет помістили редакційні статті на цю тему, а Конгрес тепер розглядає запропонований Білим Домом законопроєкт щодо збільшення федеральної допомоги шкільництву, який теж містить постанову, що велика частина із тих додаткових фондів повинна бути призначена на програми двомовного навчання.

Великого розголосу набрала ця справа в Ню Йорку, де представники пуерто-ріканського населення закидають міській Раді Шкільництва, що вона не виконала задовільно доручення суду щодо введення двомовного навчання для приблизно 600,000 пуерто-ріканських та інших еспаномовних дітей. Ще в 1974-му році федеральний суд видав розпорядження, щоб у нюйоркських публічних школах ці діти вивчали всі предмети еспанською мовою, аж поки вповні не опанують англійської. Відповідаючи пуерто-ріканським лідерам, Рада Шкільництва заперечує їхні закиди і вказує, що більше ніж половина всіх публічних шкіл Ню Йорку вже має такі програми двомовного навчання і що коло 90 відсотків із учнів, які уповноважені користати з цього навчання, вже охоплені двомовними програмами.

Не важливе те, хто має рацію в тій суперечці, тобто Рада Шкільництва чи пуерто-ріканська громада, а важливий факт, що справа двомовного навчання в публічних школах не обмежена тільки до міста Ню Йорку та до еспаномовних дітей, а стосується всіх інших американських міст і містечок і дітей всіх інших етнічних груп, включно з українською, бо ще в 1975 -му році Федеральна Комісія Громадських Прав винесла резолюцію, що в тих школах Америки, в яких є велика кількість дітей, матірньою мовою яких не є англійська мова, виклади предметів для тих хлопців і дівчат проходили їхньою рідною мовою, аж поки вони цілком задовільно володітимуть англійською мовою. Комісія тоді заявила, що пропозиція відносно двомовного навчання має на меті запевнити, щоб ті діти не осталися позаду своїх англомовних товаришів через незнання англійської мови.

Резолюція Федеральної Комісії Громадянських Прав, рішення федерального суду в Ню Йорку і запропоноване Білим Домом збільшення фондів на двомовні програми — цілком правильні. Така підтримка двомовного навчання дає підстави сподіватися,що з цих програм могтимуть користати не тільки діти новоприбулих пуерто-ріканців, італійців, греків тощо, але також українські діти, народжені в Америці, які задовільно не знають англійської мови, коли йдуть до публічних садочків чи перших кляс. Навчання предметів українською мовою запевнило б, що українські діти вивчали б рахунки та інші предмети тим самим темпом, що їхні англомовні товариші, а в той самий час вивчали б англійську мову. Самозрозуміло, що навчання українською мовою різних предметів може відбуватися в тих школах, в яких є поважна кількість українських дітей, і якщо будуть вчителі, які плинно володітимуть обидвома мовами, англійською та українською. Було б великою шкодою якщо б ми не використали цієї доброї нагоди.

Ф. Любинецька

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ЗАСІБ СЕБЕВИЯВУ

Не улягає найменшому сумнівові, що все більше і більше спостерігаємо збайдужіння деякої частини середньої і молодої генерації до такої важливої життєвої справи, якою є свідомість власної ідентичности і передання тієї свідомости свого коріння нащадкам.

Студент коледжу Каламазу в Мічігені ось так про те пише: „Зростаюче багатство дома, яке чергується з убозством за кордоном, привид нуклеарної війни, майже щоденні зміни в технології, які заторкують наше кожноденне життя, наказують нам, молодим,відкривати себе, хто ми такі, і як діяти в такій ситуації..." •

Одним із важливих засобів ідентифікування себе — це МОВА. Наш відомий соціолог, проф. Всеволод Ісаїв, пише про мову в соціологічному аспекті, що вона має подвійне призначення: інструментальне, тобто вона є засобом порозуміння і символічне, тобто вона може бути критерієм національної приналежности.••

І власне про мову, як критерій національної приналежности, нам треба призадуматись.

Не є ніякою тайною, що англійська мова щораз то більше втискається не тільки в наше суспільне життя, особливо на відтинку молоді, але вона й опановує наші родинні доми, головно доми молодої генерації, а подекуди навіть і середньої.

Щобільше, майже всі українські школи (цілоденні і школи українознавства) щороку тратять учнів. Це зменшення френквенції в ніякому разі не йде пропорційно із зменшенням популяції в ЗСА взагалі, але її перевищує. І треба направду дивуватись, що деякі батьки сьогоднішньої молоді над тим глибше не призадумуються, щоб надати своїм дітям певний поштовх і унапрямлення (саме для своїх дітей) у пізнішому їхньому житті.

Про проблему вживання української мови молоддю проф.Данило Струк пише: „Говоримо нею (українською мовою) тому, бо ніхто не має права заборонити це робити, бо вона — частина нас так, як і наше походження, бо якщо ми дійсно хочемо себе знайти в цьому скомплікованому світі, ми мусимо знати, звідки і чого торкається наше коріння, з якого джерела витікає наша психіка.Отож, говоримо по-українському тільки тому, що ми хочемо, що ми хочемо знати себе, а без знання свого походження не можна збагнути свого „я"; а без знання української мови не можна добитися до духових скарбів нашого походження... Ця охота сильніша за всі аргументи, і тільки вона може нам гарантувати, що наступні покоління таки говоритимуть по-українському, і в діяспорі, і в Україні, і що вони... робитимуть це задля психічної стабільности, що приходить від точного самопізнання...."•••

Чи не покриваються ці слова із тим, що сказав американський студент з Каламазу?...

Але крім моменту психічного, глибоко особистого самопочуття, який осягаємо посередньо за допомогою української мови, треба підкреслити ще й другий момент, момент себевияву, який своїм корінням заторкує також українську мову.

Є різні ділянки себевияву: культурна, економічна, мистецька і ін., але зупинімся на тих, які мають певний зв'язок із українською мовою.

Всім нам відомо, що від років активна середня і молода генерації заангажувались в акцію збирання фондів на Інститут Українських Студій при Гарвардському університеті. Вони ж усвідомлювали і усвідомлюють собі, що наукова українська установа не може проробляти своєї запляннованої праці в галузі української науки без студентського активу, який має знання української мови?

Але маємо ще й інші познаки себевияву, власне з допомогою української мови. Як показує життя, а доказують соціологічні студії, переведені нашими канадськими науковцями, молодь із знанням двох мов виказує вищі оцінки в школах у всіх предметах, мавши ширший розгляд і специфічно гнучкий умовний спосіб запам'ятування. Те саме відноситься і до університетської молоді. Всі вони мають більші можливості себевияву.

І знову ж таки, останнє десятиліття було часом великої активізації нашого молодого покоління у відношенні до прав людини в Україні. Пригадаймо всі акції в обороні Мороза й інших політичних в'язнів. Чи доступ до матеріялів, які в тому часі напливали з України, не промостила їм в першу чергу українська мова? Отже знову українська мова була посередньо стимулом до вияву назовні нашої молоді.

В останніх роках завважується деяке послаблення активізації нашої громади у відношенні до прав людини в Україні. Але вістки, які постійно напливають з України, вказують на те, що боротьба за життя української людини там не вгаває, тільки вона включила сьогодні ще й елемент української мови, як відповідь на посилену русифікацію.

Як розказують ті, що дуже недавно прибули на захід з України, чи взагалі

(Закінчення на ст. 3-ій)

Володимир Мацьків

ВАКАЦІЇ І НАШІ ДІТИ

Кожний з нас добре знає, як нетерпеливо очікують вакацій люди, що цілий рік працюють у фабриках, бюрах чи в якихось підприємствах. Вони дуже радо хотіли б хоч пару днів забути про всі труднощі, які пов'язані з цією працею, про напругу нервів, якої ця праця вимагає, та забути про всі інші турботи і труднощі, що їх приносить життя і праця. Вони радо виїхали б з хати десь в гори, чи над море, щоб в товаристві інших подібних людей відпочати та набрати сил до дальшої праці.

Ще з більшою нетерпеливістю очікують вакацій шкільні діти і доростаюча молодь, що цілий шкільний рік мусіли ходити, чи їздити до школи, до якої не всі і не все відносились з належною прихильністю та захопленням; вони ж бо діти і не все можуть належно зрозуміти умовини життя та ролю освіти, яку людина повинна здобувати власною працею та власним зусиллям.

Тому вакації для наших дітей дуже потрібні. Вони конечні тому, що більшість наших людей живе у великих містах, де розігріті літом вулиці запхані автами, а повітря занечищене димом та всякими іншими нездоровими газами.

Цілий шкільний рік присвячувалось на здобуття користей духового характеру, тому дуже треба подбати, щоб здобути дещо для тіла і здоров'я. Тому і про такі справи слід подумати батькам в належному часі.

Дуже добре, що на допомогу батькам приходять молодіжні організації як Пласт, СУМ, ОДУМ та інші, які в часі вакацій влаштовують дитячі і молодечі табори. Ці табори, це дуже важливий виховний чинник, щоб тільки були належно проведені, і з них треба користати для добра наших дітей. Молодь має там змогу провести деякий час далеко від великоміської метушні у чистому повітрі, там учиться самостійности та самим радити собі в конечних обставинах, там запізнається з ровесниками чи ровесницями, коротко — проводить вакації корисно.

Біда тільки, що ті табори тривають відносно коротко, звичайно 2, або деколи 4 тижні. Але вакації тривають близько 3 місяців, та й не всі і не всім нашим дітям доводиться користати з цих літніх таборів.

Тримати дітей в розігрітій замкненій хаті недобре, недобре теж пускати їх на великоміську вулицю до чужих незнаних дітей. Що ж тоді робити?

Дуже добре, коли батьки (головно молодші) вчас зрозуміють цю справу та так зорганізують вакаційний відпочинок, подбавши, щоб їх власні вакації не випали саме тоді, коли їх діти перебуватимуть в таборах, але в іншому часі, щоб могли забрати їх зі собою на вакації. Знаємо, що багато наших людей виїздить над море, або десь у гори. Для дітей це буде дуже корисно.

Коли ж мимо всього дітям прийдеться деякий час бути вдома, то і про це варто подумати. Не буде зле, якщо кілька наших родин, що мають діти в приблизно однаковому віці, порозуміються у свій час та зорганізують невеличкі групи дітей під проводом старшої досвідченої особи, і всі разом будуть виходити чи виїздити до парку, чи десь за місто, над річку і так щоденно проведуть по кілька годин на проходах, забавах, обслідуванні природи тощо.

З підростаючою молоддю буде дещо важче, бо вона переконана, що вже знає, що робить і що слід робити і нерадо хоче користати з опіки старших. Та все таки, про це слід подумати батькам. Добре, коли в околиці живе більше наших людей, у яких є теж підростаюча молодь, бо це допоможе цій молоді нав'язувати товариські зв'язки і спільно по кілька осіб брати участь в проходах у парку, чи виходити десь поза місто, але і тут батьки повинні мати „своє око" та відповідно впливати на своїх дітей, бо „лихо не спить", як каже наша приповідка, і може трапитись непередбачена пригода, що на користь молоді ніяк не вийде.

Дуже добре було б, наколи б уся наша доростаюча молодь була більш активна в молодечих організаціях і брала спільно участь у прогулянках чи деяких імпрезах, відповідно до цього приготувавшись.

Мимо тих усіх заходів та прогулянок залишиться чимало вільного часу, бо все знайдуться відповідні умовини та відповідна погода. Буває чимало днів, коли дітям прийдеться бути вдома. На ці дні батьки повинні придбати певну кількість рідних книжок, відповідних до віку дітей, їх розвитку та зацікавлень. Можна їх купити перед вакаціями або випозичити в бібліотеці. Треба тільки вплинути та заохотити дітей, щоб вони їх прочитали. Також незле буде, коли батьки постараються зацікавити своїх дітей деякою працею, яка може їм стати дуже корисною, як вони підростуть, наприклад, вишивання, плетення у дівчат, моделювання та рисування у хлопців, щоб вони не нудились у хаті і не бажали йти на вулицю, а щоб ці вільні хвилини проходили їм приємно і корисно.

Так зорганізовані і проведені вакації не будуть для наших дітей нудними, а принесуть користь для тіла і для духа. Одначе, їх треба продумати і приготовити ще перед літнім часом.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

ПОДОРОЖ ДО ВЕЧІРНЬОЇ ЗОРІ

Вечірня зоря, про яку згадує Тарас Шевченко в своїй чудовій поезії „Садок вишневий коло хати", це Венера, одна з 9-ти плянет, що кружляють довкруги нашого сонця. Її алябастрове світло, подібне до шкіри гарної жінки, лягло в основу її пов'язання з богинею кохання Венерою, від якої вона дістала свою назву.

Венера менша та ближче положена від сонця за нашу землю. Вона викликала велике зацікавлення людей від сивої давнини. На жаль, густий серпанок атмосфери та відсутність модерних оптичних приладів не дозволяли їм збагнути містерію тієї плянети.

Коли Галілей у 1609 р. спрямував на неї свій саморобний телескоп, він запримітив, що вона, подібно як місяць, має свої фази та білявий кольор атмосфери.

Тому, що водні хмари на землі мають також білявий кольор, астрономи, цілком логічно, підозрівали, що Венера окутана водними хмарами, а її поверхня покрита багнами та мокляками. Таку, до речі, гіпотезу поставив в 1918 р. нобелівський лавреат, шведський хемічний науковець Свант Арргеній. 38 літ пізніше група американських астрономів зміряла радіоемісію Венери на довжині хвиль 3 та 10 цм. при допомозі параболічної 50-стопової антени, яка виявила, що Венера це дуже гаряча плянета, температура якої дорівнюється 330 град. Ц. Це змусило учених закинути арргенівську теорію водних хмар на Венері та прийняти гіпотезу пилових хмар.

Проте, щойно з розквитком простірних ракет та радіотелескопу учені мали змогу проводити досліди тієї плянети, цебто зміряти температуру її поверхні, час обороту довкруги власної осі, силу її магнетного поля та тиск атмосфери.

В часі між 1961 та 1975 рр. випущено на Венеру 10 совєтських та 4 американських ракет-зонд, що або осіли на короткий час на її поверхні (совєтські Венери 7, 9 і 10) або перелетіли близько Венери (американські Марінери 2, 5 і 10).

На основі даних, які переслали ті зонди на землю учені ствердили, що температура на поверхні Венери дорівнюється 400 ступ. Ц, тиск її атмосфери 80 земських атмосфер, що її атмосфера це суміш 2-окису вуглецю з малим відсотком інших газів, а її магнетне поле 100,000 разів менше за земське. Доцьогочасний кошт дослідів Венери коливається в межі 1 більйона дол.

На жаль, ця плянета залишилася досі нерозгаданою містерією, а всі земські спроби заглянути до її нутра найшли в тій плянеті належний відсіч.

І це становить причину вичалення в цьому році 2-ох нових ракет, завданням яких здерти з неї занавісу та прослідити причину високої температури і тиск атмосфери. В цьому році Венера зближається на відносно малу відстань до землі. 20 травня ц. р. вичалено з Кейп Каневерел на Фльориді американську дослідну ракету Піонер-Венера І, яка, зробивши подорож в Космос на відстані 480 мільйонів км., зустріне Венеру в її орбітній подорожі 4 грудня ц. р. та ввійде в орбіту довкруги неї. Ця ракета має форму циліндра проміром 2.5 метра, що вміщає поверх десяток різних мінятюрних інструментів для накреслення мапи її атмосфери, цебто хмарових формацій, аналізи їх хемічного складу та помір взаємодії між солярними вітрами та її атмосферою.

Піонер-Венера І устаткована радарним уладженням для проникнення густого шару хмар на накреслення топографічної мапи поверхні цілої плянети. Попередні радарні поміри, зроблені величезним радіотелескопом в Аресібо, Пуерто Ріко, відкрили вже на її поверхні кратери, ущелини, гірські полоси та можливість існування діючих вулканів. 7 серпня ц. р. буде випущена на Венеру ще одна дослідна ракета, Піонер-Венера 2, що має зовсім інші завдання за першу.

Ця ракета, на відстані кількох мільйонів миль від Венери, вичалить одну велику та дві малі зонди, які будуть продовжувати свою подорож на Венеру поруч своєї матірньої ракети, аж поки не ввійдуть до її атмосфери. Тоді вони почнуть, кожна зокрема, заплановані поміри її атмосфери, густоти, хемічного складу, на відстані від стратосфери до поверхні плянети, на яку вони мають, до речі, м'яко осісти. Завданням обох Піонерів є вияснити причину високої температури Венери. Якщо вона є вислідом великого відсотку 2-окису вуглецю і т. зв. ефекту теплиці (оранжерії), тоді дані, переслані обома Піонерами на землю, будуть для неї перестогорою, що дальше спалювання копалинного пального та збільшення відсотку 2-окису вуглецю в атмосфері землі, може довести до підвищення її температури, стоплення ледників на обох бігунах та залив надморських міст. Дальший зріст 2-окису вуглецю в нашій атмосфері може перемінити нашу плянету в її посестру — Венеру.

Олександер Кульчицький

ЧАС І ОСОБОВІСТЬ У ПРИЗМІ ЛІРИКИ ВОЛОДИМИРА ЯНОВА

(У 50-ліття творчости Автора)

(2)

ЧАС І ЧАСОВІСТЬ З ПОГЛЯДУ „МЕТОДИ РОЗУМІННЯ"

Під категорією часовости розуміємо комплекс переживань і думок, що має своє джерело в стосунку людської свідомости до пливу життєвого часу. Часовість є основною, фундаментальною категорією життя, бож саме у ній засновується стосунок життя до проминальности чи знищенности життя, але й навпаки, до його тривання (duree), що, за Берґсоном, творить саму сутність життя, невіддільність двох понять: часу й буття. Ця невіддільність засвідчується, за програмовою назвою головного твору відомого екзистенціяліста Гайдеґера, особливою проминальністю і мінливістю формацій та явищ життя; вона й стала невичерпним джерелом у рівній мірі філософічної й поетично-ліричної рефлексії, яка розглядає життя під кутом зору його часовости.

Володимир Янів назвав, правда, тільки один розділ своєї збірки „ліричною автобіографією"; на ділі ж уся його книга лірики є поетичною автобіографією чи точніше: історією і поетичним зображенням мінливости й проминальности переживань у річищі часу, як на це вказують уривки переживань із різних періодів життя. Ось картина провесни:

Росло хлоп'я в чудній плетінці
— Самотнє в бур'янах жалив,
І ненаситені зіниці
Зірок гляділи серед злив
З чудним хлоп'ям у плетениці... (стор. 25)

Картина мінливости у переході в юнацькі роки:

Сміється сонце і негода,
І сміхом вихор, не виттям:
Юнак бундючний сміло входить
Свавільним реготом в життя,
У сонця спеку й у негоди. (стор. 27)

А ось час повної зрілости, яку автор малює власним хляхом з весни та літа у осінь, а то й зиму:

Мій шлях в зиму з весни та літа,
Що в мене їх і не було,
Лиш осінь радісна й привітна,
Багата в золото й срібло. (стор. 17)

А проте, не „все пливе", вже „бундючний юнак" відкриває в Гераклітовому „панта рей" життя Парменідове буття, вічне та незмінне! Ще бундючному юнакові вдалося „обняти поглядом усе життя", як він згодом скаже," із лету птаха", з вічним намаганням „життя схопити у синтезі", забувши при тому про неістотне, про проминальні хвилини поодиноких переживань:

Бажалося б ще раз із лету птаха
Обняти поглядом усе життя. —
Надії успіхів і сумнів жаху
В беззорянім шляху у забуття.

Бажалося б життя схопить в синтезі
— Із сальдом перемог і неудач;
В червоно-чорно-золотій мережі
Замкнути труд, і біль, і сміх, і плач. (стор.110)

І коли здійсниться це бажання синтетичного схоплення цілости життя, шлях простелиться перед очима уяви поета лісовою алеєю з полярністю зеленого листя на голих скелетах, анфілядою столітніх дерев із тривожним знаком запиту нерозгадного „чорного пункту" в далекій песпективі невідомого майбуття:

Скупалась в зелені алея
В старому й мовчазному лісі,
І запашні дві паралелі
Бадьоро свіжим листям дишуть.

Шумить-співає анфіляда —
Дерев столітніх два кортежі,
Прямують в далину аркади —
В меті мадрівки мислям межі!

Вперед-вперед ведуть ті стіни —
Нема обабіч небосхилу,
Лиш гущина в тривожній тіні
Мертвецьких стовбурів прогнилих.

Вперед-вперед, де світлий промінь
Вістить завершення дороги,
Де гавань зманює утому
Тріюмфом ясним перемоги.

Вперед за привидом химери!
Вперед, бо вороття немає!
Лиш чорний пункт кінця шпалеру
Колон у юному розмаї.

І мчать вперед літа та милі —
З весни у літо, з літа в осінь,
А там, в зиму стару й похилу,
Зо снігу знов в зелену просинь!

І що? — Ніщота чи нірвана
У пункті темному алеї?
Чи радісна й палка осанна
І ритм розспіваних хореїв?

Спішу і я в мій пункт з кортежем
Дерев столітніх у букетах —
У радість вічного безмежжя,
У зелень листя на скелетах. (стор. 13)

„Чорний пункт", знак запиту бентежно мовить:

На межах дійсности й ніщоти,
На грані смерти і життя,
Себе питаєш лячно, що ти,
І що є істина й буття
На межах смерти та ніщоти! (стор. 40)

(Продовження буде)

СОВЄТИ ЗНОВУ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

ська заанґажованість в Африці не порушує основного кодексу політики детанту, як це твердить Бжезінські і навіть президент Франції Валери Жіскар д'Естен. Детант, у їхньому розумінні, існує для того, щоб зберігати рівновагу сил у світі, контролювати зброєння і не допустити до відкритої конфронтації між країнами, але він не виключає ідеологічного змагання країн в різних частинах світу. Тому вони не розуміють, чому совєтське і кубинське заанґажування в Африці викликає американську „гістерію". Це слово вони вживають для окреслення виступів президента Картера і його найближчих дорадників.

В ділянці людських прав росіяни переконані, що вони в межах своєї імперії можуть робити все, що вони бажають, і ніхто не має права втручатись у їхні „внутрішні справи". У сфері військового озброєння, СССР вважає, що загроза з боку З'єднаних Стейтів Америки і НАТО для соціялістичних країн є такою ж великою, як загроза для Заходу з боку СССР і Варшавського Пакту. „Правда" обороняє право СССР озброюватись, бо це саме роблять, мовляв, ЗСА і країни НАТО. Особливу консторнацію викликало в Москві твердження політиків ЗСА, що переговори про скорочення стратегічної зброї „САЛТ II", або не будуть закінчені, або договору не ратифікує Конгрес, якщо совєти не змінять своєї політики в Африці, не шануватимуть Гельсінкського договору і прав людини та інших договорів.

Чимале поденервування на Кремлі викликає останнє потягнення Картера у відношенні до Китайської Народної Республіки і згода Вашінгтону продавати для Китаю деякі технологічні апарати. „Правда" називає це потягнення „інтриґою" і твердить, „що це зовсім не спричиняється до зміцнення довір'я між країнами".

Коментар „Правди" викликав поважне зацікавлення в Державному департаменті і його студіюють відповідні фахівці.

Матеріяли дисидентського руху в Україні

На тему матеріялів дисидентського руху в Україні, 14-го травня ц.р. в Денвері, Кольорадо виголосили доповіді: д-р Е. Петрівський і о. д-р П. Бабяк.

Д-р Е. Петрівський в першій частині дав вичерпний огляд історичного розвою дисидендського руху в Україні, почінаючи від проголошення після смерті Сталіна, М. Хрущовим певного роду відлиги чи другого НЕПУ в ділянці літератури і мистецтва. Згідно з твердженням прелеґента, ця мінімальна відлига почалася зараз після регабілітації ЦК КП СССР деяких українських письменників, та здіймлення заборони поширення їхніх творів. Це стало поштовхом для молодих письменників до писання і використання можливости друкуватись в журналах і інших виданнях. Зокрема, це використали поети і їхні твори широкою рікою розплилися по всій Україні. До голосу прийшло нове покоління, що його виховав вже існуючий режим, і хоча серед них багато було членів української компартії, вони не затратили національного почуття. Усунення від влади Хрущова і нове загострення курсу, не припинило народної стихії, а навпаки, її поширило. Стало наростати домагання припинити русифікацію і дати свобідний розвиток український культури. Впарі з письменством стали виявляти себе політичні течії з домаганням самостійности України. Судові розправи не припинили того процесу, а тільки загнали його в підпілля. Замість леґальної стала появлятися захалявна література, яка не тільки поширюється внутрі країни, але й передістається за кордон.

Пануючий настрій в Україні найкраще віддзеркалюють у своїх публічних виступах Л. Плющ і ген. П. Григоренко, які закликають нас до єдности дії — єдиної запоруки успіху.

Доповідаючи о. д-р П. Бабяк, проаналізував творчість „Шестидесятників". Свою доповідь він базував на матеріялах і її ґрунтовно опрацював. Прелеґент вирізнив В. Симоненка і його поетичну творчість пересякнуту любов'ю до свого народу.

Значну увагу рівнож він присвятив І. Дзюбі та його есеєві „Інтернаціоналізм чи русифікація". Прелеґент підкреслив, що не дивлячись на фізичне заломання автора, його твір рішучо не втратив вартости. У зовнішньому світі, Чорновол перший проломив льоди своєю працею „Лихо з розуму", що появилася кількома накладами українською мовою і в перекладах на чужі мови.

Не залишилися позаду і перекладачі літературних творів із чужих мов. Вміло підібраний матеріял так само впливав на читачів та формував їх світогляд. У висліді розпочалася рішуча боротьба за права людини, почали творитися товариства, які домагаються дотримання Гельсінкської угоди. На місце одних засуджених, безстрашно приходять інші, щоби розпочату акцію провадити далі.

Після доповідей, присутні мали можливість оглянути матеріяли зв'язані з порушеною темою і то опрацьовані трьома мовами: українською, англійською і російською, що їх майже в комплекті зібрали прелеґенти на кошт Кольорадського університету. На жаль, як виявилося ті матеріяли не мають читачів, і якщо так далі буде продовжуватися, то адміністрація університету може виелімінувати їх з бібліотечних полиць.

Ці доповіді зорганізовано стараниям місцевих Відділів ОДВУ, ООЧСУ і Комітету оборони совєтських політичних в'язнів, а настоятель української католицької церкви о. крил. П. Смаль відступив безкоштовно залю.

У той самий день, в місцевому часописі „Денвер Пост" поміщено інтерв'ю з головою Комітету оборони політ. в'язнів -мгром І. Стебельським про дисидентський рух в Україні.

С. Кротюк

Українці Філядельфії...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

ку, заходами Відділу УККА мала бути переведена під усіми українськими церквами збірка фондів в неділю, 18-го червня 1978. Для переведення цієї збірки зголосилося кілька ентузіястів, на чолі з фінансовим референтом Петром Тарнавським. Тиждень пізніше, в неділю, 25-го червня 1978, в приміщеннюх УСО „Тризуб" відбудеться зустріч українського громадянства з Сімасом Кудіркою, а з ген. Петром Григоренком зустріч буде влаштована як лише генерал зможе приїхати до Філядельфії.

Вже традиційний літній Український Фестиваль музики, співу й танку „Гомін України" вимагає чималих зусиль для його успішного переведення в п'ятницю, 18-го серпня 1978 р., в славному амфітеатрі під голим небом Рабин Ґуд Делл у Фермонт парку. Голова Відділу звітував, що програма вже скомплектована — з участю світової слави баса Метрополітальної Опери Павла Плішки, відомої оперної співачки Ренати Бабак і концертового піяніста Томи Гринькова. Філядельфійський чоловічий хор „Прометей", під батутою М. Длябоги й фортепіяновому супроводі Дози Сиґіди, виступить з прекрасним новим репертуаром. Гуцульський ансамбль „Черемош" з Філядельфії та ансамбль народних танків „Дунай" із Ст. Кетринс заповнять фолкльорну частину мистецької програми.

Відзначення сорокової річниці смерти сл. п. полк. Євгена Коновальця рішено перенести на осінь, а 60-ту річницю Листопадового Чину вшанувати в неділю, 19-го листопада 1978, гостинним виступом хору „Гомін" та балету „Орлик" з Великої Британії. Свято державної самостійности й соборности рішено відзначити бенкетом і балем в суботу, 20-го січня 1979, і Божественними Літургіями в неділю, 21-го січня. Ще не визначено дати для відзначення 40-ої річниці державности Карпатської України, зате вже розпочато підготову величавого відзначення Шевченківських роковин на базі участи всіх українських шкіл Філядельфії.

В діловому засіданні Управи Відділу взяли активну участь: Петро Стерчо, голова; Мирон Баранецький та Дзвінка Швед, секретарі; проф. д-р Наталія Пазуняк, культурно-освітня референтка, Петро Тарнавський, фінансовий референт, Петро Ґенґало, реф. сусп. опіки; Ірина Сагата-Поритко, реф. для шкільних справ; мгр Володимир Яців орг. референт; Ярослава Куліш, пресова референтка, як також Іван Данківський, Роман Савчак, мгр Ірина Скульська, Дмитро Ткачук, Володимир Кавка і ін.

Не зважаючи на літні невигоди, Управа Відділу УККА у Філядельфії працюватиме, щоб підготовити Український Фестиваль як і чинно реаґувати на актуальні події, зокрема в Україні.

УКРАЇНСЬКА МОВА...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

зі Совєтського Союзу, студенти Київського університету починають щораз то більше прилюдно вживати українську мову, як доказ себевияву. Щобільше, в таборах примусової праці заслані українці засновують гуртки плекання української мови, хоч це наражує їх на кари, але вони не здаються.

А що якби ми тут підхопили цю акцію плекання української мови, особливо наша середня і молода ґенерації, та розвели широку акцію за належне місце українській мові в родинних домах, в церквах, у всіх українських школах, у студентських з'єднаннях, молодіжних організаціях, і взагалі у всьому організованому українському житті! Чи не могли б ми таким чином заініціювати нової хвилі вияву себе у такій корисній праці для ствердження своєї ідентичности і у підтримці українській культурі...?

Та й чи не було б це великою моральною піддержкою для тих наших братів в Україні і поза нею, що змагаються за свою рідну мову...?

Саме тепер трапляється добра нагода над тією справою призадуматись і її обговорити. В днях від 23-го до 25-го червня ц. р. відбудеться в Рочестері, Н. Й., Конференція учителів шкіл українознавства (Шкільної Ради УККА) і З'їзд опікунів шкіл українознавства.

Оце вперше зустрінуться віч-на-віч батьки і педагоги, щоб спільно обговорити виховно-навчальну дію, яка починається з родинного дому, але на ньому не кінчиться, а простягається й у дальше життя юначки чи юнака, студента чи студентки.

В програмі конференції буде порушена й справа української мови.

І може ця Конференція стане наріжним каменем, з якого пічнеться новий етап в нашому шкільництві, а може вона висуне нове гасло, особливо молодій нашій громаді, гасло української мови, як вияву себе і своєї ідентичности.

*David Fiero, "Discovery Identity." "The Detroit News".

**„Українці в американському та канадському суспільствах", ст. 226.

***„Проблема збереження української мови в малого покоління". Доповідь виголошена на студійному семінарі Другого СКВУ в Торонто.

Д-р БОРИС ФИЛИПЧАК

57 Passaic Avenue, Passaic, N.J.

повідомляє, що

ОРДИНАЦІЯ БУДЕ ЗАКРИТА
від 21-го червня до 5-го липня 1978 р.

Організації Визвольного Фронту Північного Ню Джерзі в Ірвінґтоні

повідомляють своїх Членів, Симпатиків, Прихильників і цілу Громаду, що

в суботу, 24 червня ц. р., о. год. 7:30 веч.

відбудеться

СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР

присвячений

АКТОВІ 30-го ЧЕРВНЯ 1978 Р.

Святочне Слово виголосить п. ВОЛОДИМИР МАЗУР

Заля Українського Народного Дому

(третій поверх) 140 Prospect Ave., Irvington, N.J.

Просимо про численну участь. КОМІТЕТ

Український Конгресовий Комітет Америки у Філядельфії, Па.

при співпраці

Департаменту Розваг міста Філядельфії, Па.

влаштовує вже

ТРАДИЦІЙНИЙ ЛІТНІЙ

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

МУЗИКИ, СПІВУ й ТАНКУ

„*Гомін України*"

у славному

Robin Hood Dell-East

Ridge Ave., and Huntington Street, Philadelphia, Pa.

у п'ятницю, 18-го серпня 1978 р., о год. 8-ій веч.

УЧАСТЬ БЕРУТЬ:

- ПАВЛО ПЛІШКА, світової слави бас Метрополітальної Опери
- РЕНАТА БАБАК, меццо-сопрано опер Львова, Ленінграду й Москви
- ТОМА ГРИНЬКІВ, концертовий пініст-віртуоз
- Чоловічий Хор „ПРОМЕТЕЙ", Філядельфія, Па. — дир. М. ДЛЯБОГА, при піяні ДОЗЯ СИҐІДА
- Танцювальний Ансамбль „ДУНАЙ" із Ст. Кетринс, хореограф О. САМЕЦЬ
- Гуцульський Ансамбль „ЧЕРЕМОШ", Філядельфія, хореограф Д. СОРОХАНЮК

КВИТКИ ВСТУПУ: по дол. 5.00 — резервовані, по дол. 1.00 — нерезервовані, НАБУВАТИ: в домівці УККА, 5004 Олд Йорк Ровд, Філядельфія та в крамницях: Марії Ганусей, „Космос", П-ва Лукасевичів, „Оріон".

У випадку дощу, в п'ятницю, Український Фестифаль відбудеться в суботу, 19-го серпня 1978 р., о год. 8-ій, тамже.

Управа Відділу УККА гаряче запрошує все Українське Громадянство Філядельфії та околиці взяти участь і зокрема набувати квитки в домівці Відділу УККА та в українських крамницях, щоб допомогти покрити великі кошти влаштовування цієї загальноукраїнської культурної імпрези на всеміському форумі.

Український Музичний Інститут Америки в Нюарку, Н. Дж.

П'ятниця, 23-го червня 1978 р., год. 7-ма веч.

РІЧНИЙ ВИСТУП УЧНІВ

Кл. фортепіяну: Т. БОГДАНСЬКОЇ, О. БОРБИЧ-КОРДУБИ, Д. КАРАНОВИЧ, М. МАЦЬКЕВИЧ.

Кл. скрипки і Смичковий Ансамбль Р. ВЕНКЕ

Заля УНДому, 140 Проспект Авеню, Ірвінґтон, Н. Дж.

Замість квітів на могилу

бл. п.

Ред. Вячеслава Давиденка

вшановуючи Його пам'ять
200.00 долярів зложили
на пресовий Фонд „Вісника"
та
на Фонд Оборони Юрія Шухевича при ТУСМ-і

СПІВПРАЦІВНИКИ
В-ва „СВОБОДИ"
і ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНСоюзу

УПРАВА НАУКОВОГО Т-ва ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА
складає щиру подяку
п-ству МАРТІ і ВОЙТЕКОВІ КАШНІЦА
за дар в сумі 100.00 долярів
замість квітів на могилу

сл. п. проф. д-ра Матвія Стахова

Замість квітів на свіжу могилу
нашого Дорогого і Незабутнього Приятеля

бл. п.

д-ра РОМАНА ФІЛЬВАРКОВА

жертвуємо $100.00
на потреби Українського Музею в Ню Йорку

ЛІДА і д-р ВОЛОДИМИР МАРТИНЦІ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
МУЖА, ТАТА і ДІДА

бл. п.

ДМИТРА СЛОБОДИ

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
в неділю, 25 червня 1978 р., о год. 12-ій дня
в церкві св. Йосафата у Філядельфії, Па.

при Тасоні і Orthodox вул.

Про молитви просять —

дружина АННА з Родиною

Секретаріят Центрального Комітету Української Революційно-Демократичної Партії

з глибоким жалем повідомляє усіх Друзів і Однодумців про невіджалувану смерть довголітнього члена Керівних Органів Партії, учасника національно-визвольної боротьби, визначного політичного і суспільного діяча, науковця, письменника і журналіста

бл. п.

Проф. ІВАНА ІВАНОВИЧА САНДУЛА

що наступила дня 11-го травня 1978 року в м. Торонті (Канада), після тяжкої і довготривалої хвороби. Похорон відбувся 15-го травня ц. р. в Торонті.

Розділяємо смуток і горе з опечаленою Родиною й Членством Організацій Українського Революційно-Демократичного Руху та висловлюємо Їм наші глибокі співчуття.

16-го червня 1978 року, після тяжкої хвороби, упокоївся в Каліфорнії, в Mountain View, на 77-му році життя,

мистець

ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

(Молодший)

Про день похорону на Українському Цвинтарі в So. Bound Brook, N.J., буде оголошено пізніше.

Прибиті горем:
донька — КАТЕРИНА КРИЧЕВСЬКА-РОСАНДІЧ з родиною
сестри:
МАРІЯ КОБІ з чоловіком
та ГАЛИНА КРИЧЕВСЬКА-ЛІНДЕ
кузина — МАР'ЯНА і ВАДИМ та ОЛЬГА ПАВЛОВСЬКІ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в суботу вранці, дня 10-го червня 1978 р., по короткій серцевій недузі, ненадійно, помер в Чікаго, на 59-му році життя

бл. п.

Д-р РОМАН ФІЛЬВАРКІВ

активний член Українського Лікарського Т-ва Північної Америки, визначний сеньйор-патолог, інструктор патології на Норт-Вестерн Університеті, директор Приватних Клінічних Лябораторій в Чікаго, член Колеґії Американських Патологів, Американського Т-ва Клінічних Патологів і Академії Інтернаціональної Патології.

ПОХОРОНИ відбулися 13-го червня 1978 р., в соборі св. Володимира й Ольги. Похоронні обряди відправили Всч. о. мітрат М. Бутринський і о. І. Кротець. Від імені УЛТПА прощав Покійного в дорогу вічности д-р Роман Оришкевич, голова Іллинойського Відділу. Похоронений на цвинтарі св. Миколая.

У глибокому смутку:
д-р ОКСАНА — дружина, з мамою МАРІЄЮ ЧЕРЕДАРЧУК
мгр фарм. НАТАЛІЯ ПРИШЛЯК — сестра, з мужем ЯРОСЛАВОМ і сином ІГОРЕМ

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

в совєтській Україні жорстоко переслідують і Патріярх якої кардинал Сліпий, перебував 18 років у „ґулаґах". Чи це мислимо, щоб кожної неділі — французи українського походження, батьки яких втекли від московського терору, — оглядали цей лицемірний пам'ятник? Дозвольте порівняти: це так само, наче б турки здвигнули пам'ятник вірменському поетові перед вірменською церквою у Парижі!"

Рівночасно Комітет В. Мороза видав французькою мовою „Документи української Групи гельсінкських угод" з Києва (Париж 1978), та роздавав їх журналістам і депутатам.

Серед безлічі статтей у французькій пресі, що раптом заговорили про Україну й Шевченка з приводу московського нахабства з пам'ятником, виберемо для історії декілька заголовків та цитат: три попередні статті у **„Лє Монді"** вже були перекладені та опубліковані авторкою цих рядків та п. С. Г. Інший щоденник **„Лє котідієн де Парі"** (24.5) у ст. „Брежнєв на сквері", іронізує: „Приємніше бачити совєтів при пам'ятникові поетові, як при оточуванні поетів мурами колючих дротів... А Шевченко — це неабиякий поет!...Лицемірство, щоб не сказати більше, коли кожного 22 травня арештують молодих українців у Києві за читання його поезій! Так 1968 р. сталося з Плющем...Інавгурація твору скульптора — помп'є (пожежника), з офіційною участю паризької міськради та Брежнєвської хунти, — становить грубе перекручення правди та зневагу для переслідуваних — як коли б чілійський амбасадор ставив пам'ятник Павлові Неруді. Українці пропонували твір Архипенка, але ж бо молот цього скульптора некатсрований серпом соцреалізму..."(Бернар Шапуї). Цей самий **„Котідієн"** (щоденник) приносить (25.5) знимку маніфестації з написом: „Шіракові поліцаї проти українців", та з перекладами кличів: „Геть з русифікацією!", „ССС — фашисти!", „Белґрад — маскарад" і пояснення: „Українці дали почути справжній голос Шевченка з окупованої новими царями України". І врешті в цій же газеті нова стаття 26.5: „Маскарада зі сквером Шевченка", зі світлиною дівчини в українському строю й руками пов'язаними колючим дротом, і поясненням: „Шевченко обернувся б у гробі, коли б почув, як Червоненко вихвалював Україну, відкривши це веселе погруддя у стилі соцреалізму, тоді як українці маніфестували поза ґратами скверу проти цієї маскаради-зневаги".

„Ліберасіон" (визволення) з 24.5 озаголовлює статтю В. Карлінського: „Брежнєв-Шірак — брудна справа. Посадник Парижу проти незалежности України." Автор їдко питається: „Чи ж то СССР раптом визнав національні домагання українців, виразником яких був Шевченко? Чи Жак Шірак, отой „рубака колективізму", раптом став виконавцем низьких задумів Червоненка?...Бо ж ідеться про брудну справу, коли в Києві за те арештують українських націоналістів! Анатоль Лупиніс саме за те й попав до психушки...Чого ж то совєтська амбасада вхопилася за цей націоналізм, якому більше місця у Києві, чим у Парижі? Місце на сквері його імені найкраще для пам'ятника, але п. амбасадорові не про це йдеться...Він і запропонував посадникові твір якогось Лисенка, що за словами Плюща „уже спотворив декілька площ і перехресть у Києві". Посадник мусів сплатити довг за візиту Брежнєва: швидке полагодження пам'ятника Шевченкові й названня паризької вулиці „ім. Леніна". І Жак Шірак ще не випив усієї чаші своєї ганьби".

Наступного дня (25.5) у цій же **„Ліберасіон"** появилася знімка скверу, пам'ятника і трьох бандуристок з Києва з таким підписом: „Здалека від публіки, поза 4-ма рядами жандармів, ці гарненькі (шармантні) українки заспівали гимн франко-московській „лакоминці". У статті ж: „Фікція: інавґурація погруддя Т. Шевченка", цей самий автор пише: „Червоненко, совєтський амбасадор нашої столиці, який виконує цю саму функцію, що у Празі 1968 р., домігся... екстериторіяльности скверу й української церкви... Ж. Шірак, який під тиском погодився вислати свого заступника п. Дюпона все ж таки домігся, щоб його КҐБісти були зодягнені у французькі поліційні мундири. (Сік: — С. Н.) Проте, я бачив, бо я там був, що п. Дюпон перед тією „церемонією" пішов на українську Службу Божу за переслідувані жертви комунізму, а теж відмовився прочитати готову промову, й дуже обмежив прославу франко-московської „лакоминки". Щоб уникнути скандалу, влада заборонила АФП (пресаґенції) опублікувати промову Дюпона. Зате ж ця сама АФП не опублікувала промови Червоненка. Цим саме й слід пояснити відсутність цих промов у пресі. Знову ж маніфестанти свідчили, що ці поліцаї, які їх особливо брутально відштовхували, мали відомий „акцент", то ж і кричали їм: „Коко (комуністи) до Москви!"

Гумористичний тижневик **„Лє канар аншене"** (закована качка' з 24.5 дав іронічні зауваги до цієї події п. н. „Шірак хвалиться погруддям". Читаємо там: „Будьте ласкаві до тих, хто просить політичного азилю...то ж п. Шірак минулого понеділка дуже ввічливо відмовив такому панові, що зветься Леонід Плющ і його землякам! Ішлося про те, що Шіракова екіпа...поспішила дати місце не українському комітетові, але совєтському амбасадорові...Ото ж привезли з Москви „бюст" якогось скульптора-помп'є (пожежника) — справжній монумент лицемірства, бо, як скоментував цю подію Л. Плющ: „Людські погляди географічно міняються. Якраз за те, що я пішов під отакий пам'ятник Шевченкові у Києві 1968 р., — мене звільнили з праці".

Не пощадила Шірака й ліва, некомуністична преса. **„Руж"** з 25.5 дав велику світлину дівчини з ланцюгами, що височіла над демонстрантами з підписом: „Під час церемонії відкриття задоволеними бюрократами, амбасадором СССР і аґентами КҐБ, сотні маніфестантів викривали цю маскараду і вимагали звільнення політв'язнів. Коли їх брутально відкинула покіція, вони продовжували здовж Сем-Жерменського бульвару". **„Лє котідієн дю пеплє"** (щоденник народу) з 26.5 під написом „Брежнєв проводить русифікацію України", дає знімку з підписом: „Маніфестація проти совєтської затії та дволичности Шірака". Довга стаття на цілу сторінку Еріка Беата п. н. „Під час відкриття пам'ятника українського поета, Шірак не дозволяє українцям маніфестувати". Читаємо у ній: „Це мала бути інавґурація, а сталася маніфестація проти культурного втручання СССР у Франції...Малий автобус затримується при сквері. На бульварі поліційні авта. На хіднику синьо-жовті прапори і транспаранти з написами „Воля Україні!", „Звільніть Мороза!" (з приміткою внизу: „В. Мороз — історик, засуджений 1966 р. на 9 рр. за протести проти окупації України"). З малого автобусу висідають чемні діти... совєтських апаратчиків. При їхньому переході написи кричать: „Незалежна Україна", „Шевченка цензурують!" Кремезний сторож швидко вводить їх на сквер і кордон поліції замикається. Серед них і діти Червоненка, що був у 1968 у Празі, а сьогодні він у бункрі на вул. Лян у Парижі (алюзія до касарняного типу нової совєтської амбасади — С. Н.). А поміж маніфестантами син Плюща теж українець. Його бабка з СССР не має права побачити свого внука...Маніфестанти прийшли на заклик українських організацій...з метою викрити совєтське лицемірство і дволичність посадника Парижу...Коли офіційні чинники з п. Дюпоном виходили зі скверу, деякі „поліцисти" взялися ламати і дерти бандеролі, пішли в рух палиці. Один із справжніх французьких поліцистів заявив журналістові: „Від 15 р. моєї служби, я ще такого не бачив!" Бо ж відкидали навіть фотографів, за вийнятком тих, хто з маркою „Зеніт — мейд ін СССР" пильно фотографували маніфестантів...Та й вони врешті забралися, тільки кількох французьких справжніх жандармів залишилися берегти погруддя у бронзі..."

Права преса була більше стримана, проте й вона містила короткі нотатки. **„Фіґаро"** з 25.5 назвав свою вістку „Анектований Шевченко": „Група екзильних ворожими кличами й бандеролями заколотила суворо офіційну інавгурацію...Українці вважали, що їхнього національного героя „приєднала" собі Москва тоді, коли цензурує поета й проводить репресії в Україні". А **„Лє Парізієн"** з 25. 5. під заголовком „Маніфестація українських вигнанців при інавґурації погруддя Шевченка", пише: „Декілька метрів від скверу — українські вигнанці гостро протестували проти „церемонії" відкриття пп. Дюпоном і Червоненком погруддя поета, що вважається батьком української літератури. З тієї ж дати **„Ля круа"** (хрест) у нотатці „Полеміка довкола скверу Шевченка у Парижі", звітує: „Багато українських організацій у Франції як теж дисидент Плющ протестували проти встановлення пам'ятника...Українці в екзилі перші заініціювали його в пам'ять їхнього поета, цензурованого в СССР, але совєтська амбасада підхопила цей проєкт на своє конто."

Українські протестні дії не обмежуються самим сквером. З нагоди „Міжнародного місяця поезії", зорганізованого у Парижі пп. Шіраком і Ґюренґо (мін. закорд. справ), в якому виступали теж українські поети з СССР, наша молодь не дармувала. Вона належно привітала цих рабів мимо волі. Добре ознайомлена вже з українською справою французька преса зразу це підмітила. **„Ліберасіон"** з 29.5 у нотатці „Квіти з України" пише м. ін.: „Ложкою дьогтю перервали українські студенти поетичні люб'язності цих поетів-амбасадорів, кинувши їм на сцену китицю квітів, перев'язану колючим дротом". (Додамо: і швидко розвинутими транспарентами наших дівчат, що якось пролізли на сцену). Про це теж пише **„Котідієн"** з того ж дня у нотатці: „Колючий дріт у китиці рож", „Поміж тремольом солістів київської опери та тріом українських бандуристок появилася в театрі Бульонь -Біянкур несподівана інтермедія у формі китиці рож із колючим дротом і розвинутою лентою, яка нагадувала, що не слід захоплюватися совєтською офіційною поезією, коли справжні поети в „ґулаґу". Цю китицю подарували Л. Плющ і його приятелі".

Можна б ще далі цитувати, але й цього досить. Хіба ще найновіший факт: у великій залі „Плєєль", де виступали солісти „Большого", — чехи й москалі розкидали летючки в обороні Ростроповича, а українські студенти летючки в обороні зневаженого Шевченка. Присутній Червоненко зразу звернувся до поліції, вказуючи головно на українців, яких поліцисти завезли на комісаріят, де їх протримали до півночі, поки не довідався про те проф. Мішель Фуко. Він зразу домігся їхнього звільнення, в тому й троє Плющів. Про цю подію вже написали „Лє Монд" і „Ліберасіон".

Канадіяна: книжка „Мрії сльозами облиті"

У Канаді проживає письменник Михайло Петровський, який сюди прибув малим хлопцем і тут перебував більшу частину життя, познайомившись з життям піонерів, він очевидець подій у Канаді.

Це життя з першоджерел М. Петровський перелив у свої мистецькі твори. Він посідає непересічний талант оповідача і це яскраво віддзеркалилось у його пригодницькій повісті „Магічне місто", в збірках оповідань „Мрії сльозами облиті" і „Ой Канадо, Канадонько!"

Пишуть багато оповідань, дуже мало з яких підходядь рід рівень жарну мистецького твору, що зветься в літературі „коротке оповідання", і яке має точно окреслену будову, майстрами яких у світовій літературі були: Антон Чехов, Гої Де Мопассан, О. Генрі, Марк Твен, а в нас короткими оповіданнями прославились Коцюбинський, Василь Стефаник і Марко Вовчок.

Оповідання М. Петровського трохи довшого типу, ніж, наприклад оповідання В. Стефаника, бо канадські і американські оповідання здебільша є теж трохи довшого типу.

Хоча ці оповідання не сконденсовані до мінімуму, вони й не є розтягнені понад міру, мають балянс і дуже добру побудову: де є зав'язка дії, її умотивований розвиток, кульмінаційна точка, завішення дії і, нарешті, розв'язка, яка випливає з характерів дійових осіб. Отже, під формальним поглядом, оповідання М. Петровського є не розповідями, а таки короткими оповіданнями у повному розумінні цього слова, де форма відповідає змістові. М. Петровський має реалістичний описовий стиль повний вислову почувань героїв і тонких зауважань автора, які роблять стиль живим, цікавим і повчаючим.

Творів з канадською тематикою, зокрема мистецького рівня, дуже мало в українській літературі. Тому оповідання М. Петровського є справжнім скарбом, який нам показує життя українців в Канаді у всіх барвах радости і смутку.

У збірці оповідань „Мрії сльозами облиті", є шість оповідань, які притягають правдивістю, силою і красою. Збірка розійшлася і автор видав другий наклад цієї вартісної збірки. „Мрії сльозами облиті" — назва символічна, яка криє в собі змагання за здійснення своїх мрій, які не завжди увінчуються успіхом. Автор нам показує причини, чому так стається і як можна життя покращати. Дія в оповіданнях розвивається динамічно і автор уміє тримати увагу читача у полоні до самісенького кінця. Збірку читається із великою цікавістю, дуже легко написана, і її любить читати молодь, і тому вона є лектурою на курсах українознавства.

За цю збірку М. Петровський дістав від Конґресу Комітету Канади медалю, бо вона є вкладом в українську канадську літературу. Збірка є наскрізь реалістична і правдиво віддзеркалює побут українців Канади. Прихильну рецензію на цю збірку написав професор Андрусишин.

Бажаємо, щоб збірка оповідань „Мрії сльозами облиті", простелила стежку в серця всіх прихильників доброї української книжки.

Віра Ворскло

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

З уваги на те, що в днях від 24-го ЛИПНЯ до 6-го СЕРПНЯ, включно, „Свобода" НЕ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ — проситься всіх, хто мав би на цей час якісь оголошення, надіслати їх до публікації перед тією ДВОТИЖНЕВОЮ перервою.

Чергове число „Свободи" в понеділок, 7-го серпня, з датою вівторка, 8-го серпня.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 25-го ЧЕРВНЯ 1978 р.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. Піврічні збори С-ва Любов 37-ий Відд., час буде оголошено в церковному бюлетені, в малій церковній залі. На порядку: звіти з 29-ої Конвенції УНС, К. Комісії, збирання вкладок та роздача дивіденди. Проситься чл. прибути. — А. Реклайтес, предс., О. Оседчук, кас., А. Гнатюк, секр.